

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/6/2026
Identifikačné číslo spisu:	8118205791
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8118205791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci matky Mgr. A. K., narodenej XX. A. XXXX, T. XXX, právne zastúpenej TROŠČÁK advokátska kancelária s.r.o., Prešov, Bayerova 15918/10B, IČO: 57401349, proti otcovi C. Y., narodenému XX. M. XXXX, E., Z. XX/XX, právne zastúpený advokátskou kanceláriou FUCHSOVÁ s.r.o., Košice, Štúrova 20, IČO: 57812861, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému Z. K., narodenému XX. B. XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpeného opatrovníkom Mgr. Q. C., narodeného XX. Z. XXXX, S., N. L. XXXX/XX, vedenom na Okresnom súde Prešov pod č. k. 30P/140/2018-899, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4CoP/31/2025 - 995 zo 16. septembra 2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. októbra 2024 č. k. 30P/140/2018-899 rozhodol, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloletého Z., narodeného 16. augusta 2010 zastupovať a spravovať jeho majetok (výrok I.), otec je povinný prispievať na výživu maloletého Z. sumou 600 eur mesačne, ktoré výživné bude poukazovať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc 11. augusta 2020 opakovane do budúca (výrok II.), okrem toho otec je povinný prispievať na výživu maloletého Z. sumou 100 eur mesačne za účelom tvorby úspor, ktoré výživné bude poukazovať na osobitný účet zriadený v prospech maloletého matkou vedený v R. C. a.s., číslo účtu v tvare IBAN: K XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc 01. májom 2022, opakovane do budúca s tým, že na výber finančných prostriedkov z účtu maloletého je potrebný súhlas súdu (výrok III.), dlžne výživné za obdobie od 01. mája 2022 do 31. októbra 2024, pokiaľ ide o bežné výživné na maloletého, vo výške 3.000 eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky v lehote šiestich mesiacov od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.), dlžne výživné, ktoré vzniklo na sporiacej časti za obdobie od 01. mája 2022 do 31. októbra 2024 na maloletého, vo výške

3.000 eur je otec povinný zaplatiť na osobitný účet zriadený v prospech maloletého matkou vedený v R. C. a.s., číslo účtu v tvare IBAN: K XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX v lehote šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok V.). Súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti návrh zamietol (výrok IV.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VII.).

1.1. Po vrátení a zrušení veci odvolacím súdom vykonal súd prvej inštancie v intenciách odvolacieho súdu dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámením sa s obsahom spisu, ako aj s obsahom ostatných pripojených spisov. V prejednávanej veci aplikoval súd prvej inštancie § 24 ods. 1, § 28 ods. 1, 2, 3, § 36 ods. 1, § 38 ods. 1, 2, 4, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 63 ods. 3, § 75 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „Zákon o rodine“).

1.2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na to, že v danom prípade majú obaja rodičia maloletého dieťaťa plnú spôsobilosť na právne úkony, ani im nebol výkon rodičovských práv pozastavený, ani neboli rodičovských práv pozbavení, dospel k záveru, že im obom patrí právo maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Pokiaľ ide o problém s vkladnou knižkou OČTK voči otcovi už opätovne nevzniesli obvinenie. Právny zástupca matky argumentoval, že otec žije v zahraničí a bude tak nezastihnuteľný pre výkon týchto práv. Súd prvej inštancie považoval uvedený argument za irelevantný a uviedol, že otec má záujem a súd nespochybňuje, že otec dokáže operatívne reagovať a byť aktívny s ohľadom na výkon jeho rodičovských práv a povinností. To, že sa tieto jeho rodičovské kompetencie zatiaľ nerealizovali, je len dôsledkom pôsobenia a manipulácie zo strany matky, čo bolo preukázané v tomto konaní, ako aj v konaní sp. zn. 28P/34/2018.

1.3. Súd prvej inštancie vo veci výživného rozhodoval na základe vykonaného dokazovania v intenciách odvolacieho súdu. Prihliadal na navrhovateľkou prezentované výdavky na domácnosť, ako aj na výdavky, ktoré na syna má. Súd prvej inštancie zdôraznil, že tieto výdavky zahrňovali už aj mimoriadne a nepredvídateľné náklady. Z deklarovaných výdavkov súd ustálil, že mesačné výdavky maloletého tvorí pomerná časť výdavkov na bývanie, pomerná časť výdavkov na stravu a drogériu, mobilný telefón maloletého, jeho životná poisťka, krúžky, cestovné MHD a SAD, vreckové, obedy v školskej jedálni, voľnočasové aktivity, oblečenie, ako aj PHM v súvislosti s vozením na krúžky. Súd nezohľadnil výdavok hypotéky, pretože ide výlučne o výdavok matky, navyše v spojitosti s nehnuteľnosťou patriacej do BSM. Nezohľadnil ani náklady na domáce zvieratá, keďže sa nejedná o odôvodnenú potrebu maloletého, rovnako narodeninový dar a dovolenka sú tiež v plnej kompetencii matky. Pokiaľ ide o letné tábory, školské výlety, kurzy, účasť na športových súťažiach, tieto sú jednorazovými výdavkami, ktoré je potrebné hodnotiť v kontexte dlhšieho časového obdobia. Časť z nich matku súdu ani riadne nepreukázala.

1.4. Súd prvej inštancie považoval výdavky na maloletého za obdobie od právoplatnosti rozvodu manželstva doposiaľ, za nadštandardné. Mal za to, že nie je bežné, aby spriemerované voľnočasové aktivity teenagera dosahovali sumu 200 eur a to popri vreckovom, ďalších aktivitách a položke „rôzne“ (výdavok na oblečenie za júl 2024 dosiahol sumu cca 400 eur). S ohľadom na nadštandardný príjem otca súd v rozumnej miere zohľadnil i tieto bežný štandard prevyšujúce výdavky maloletého pri určovaní výšky jeho mesačných spotrebných výdavkov. Pokiaľ ide o bývanie, maloletý má dokonca vyššiu životnú úroveň ako otec, pretože žije sám s matkou v novom rodinnom dome s veľkou záhradou a ihriskom, ktorý bol postavený vďaka otcovmu nadštandardnému príjmu, pričom otec býva v nájme u rodičov. Aj keď je otcov príjem nadštandardný, súd prvej inštancie pri stanovení výšky výživného zohľadnil všetky skutočnosti tohto konania, akcentujúc individualitu každého jedného prípadu. Zohľadnil, že matka po celý čas poberala a naďalej poberá slovenské, ale i zahraničné rodinné prídavky v sume cca 190 eur, ktoré pokrývajú značnú časť výdavkov maloletého. Súd prvej inštancie nespochybnil plnenie vyživovacej povinnosti aj formou výlučnej osobnej starostlivosti zo strany matky, avšak matka je zo svojho príjmu schopná zabezpečiť výživu maloletého aj finančne. V konaní bolo preukázané, že otec maloletému sporí po 50 eur mesačne. Súd prvej inštancie tiež prihliadol na to, že otec nemá so synom žiaden kontakt, napriek otcovej snahe sa skrz celé dlhotrvajúce konanie matke podarilo odstrihnúť syna od otca. Pokiaľ ide o porovnanie životnej úrovne rodičov, súd prvej inštancie nemal za to, že by životná úroveň otca nezodpovedala jeho príjmom. Uviedol však, že výdavky matky niekoľkonásobne prevyšujúce jej príjmy, aj so zohľadnením pomoci zo strany starej matky, sú viac než zaujímavé a dodal, že matka má možnosť vyššieho príjmu vzhľadom na potencionálnu lepšiu platenú prácu, zohľadňujúc jej jazykové znalosti, vysokú pracovnú kvalifikáciu a dosiahnuté vzdelanie. Pokiaľ právny zástupca matky argumentoval, že pri výške výživného je potrebné zohľadniť skutočnosť, že otec sa vôbec nepodieľa na

osobnej starostlivosti o syna, ani nemá žiaden styk či kontakt s maloletým, súd tento fakt zohľadnil práve s ohľadom na príčiny a dôsledky takejto rodinnej situácie, v ktorej maloletý odmieta otca vo svojom živote, odkazujúc na rozsiahlu spisovú dokumentáciu a správy z Psychosociálneho centra s.r.o., či Centra pre deti a rodiny DRaK v tomto, ako aj v konaní tunajšieho súdu sp. zn. 28P/34/2018. Súd prvej inštancie konštatoval, že postoj matky je prinajmenšom zamyslenia hodný, keď nepodporuje úlohu osoby otca v živote maloletého, ale za to kladie dôraz na úlohu otcových peňazí odôvodňujúc to právom syna na rovnakú životnú úroveň, pričom svojím správaním počas celého konania nerešpektuje základné právo maloletého na oboch rodičov.

1.5. Súd prvej inštancie ustálil výšku výživného od právoplatnosti rozsudku o rozvode do budúca na sumu 600 eur mesačne a to aj vzhľadom na zmenu pomerov na strane maloletého, keďže od septembra 2020 doposiaľ je na rozdiel od predchádzajúcej súdnej úpravy maloletým žiakom druhého stupňa základnej školy. V zmysle § 63 ods. 3 Zákona o rodine dospel súd prvej inštancie k záveru, že majetkové pomery otca dovoľujú, aby prispieval na tvorbu úspor maloletého čiastkou 100 eur mesačne.

1.6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 16. septembra 2025 č. k. 4CoP/31/2025-995 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. (výrok I.), zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. tak, že dlžné výživné za obdobie od 01. mája 2022 do 31. októbra 2024 neurčuje (výrok II.), zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III., V., VI. tak, že návrh matky na určenie tvorby úspor od 01. mája 2022 do budúca zamietla (výrok III.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

2.1. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec odvolanie, konkrétne proti výrokom III., IV. a V. a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil a návrh matky na určenie výživného na tvorbu úspor zamietol a určil, že dlžné výživné na bežnom výživnom a sporivom výživnom nevzniklo. Odvolanie podal podľa § 365 ods. 2 písm. d), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podaním zo dňa 16. decembra 2025 rozsudok súdu prvej inštancie napadla odvolaním aj matka a to v zmysle odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), c), d), e), f), g), h) CSP. Odvolanie doplnila podaním dňa 10. júna 2025, v ktorom konštatuje, že predtým podala tzv. blanketné odvolanie. Namietala výroky I., II., až VI. rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré tiež vytkla, že ostal nečinný a nesplnil si povinnosť v zmysle § 62 CMP, pretože ju nevyzval na doplnenie odvolacích dôvodov.

2.2. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I. a II. v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v predmetných výrokoch potvrdil odvolací súd ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

2.3. Vo vzťahu k napadnutému výroku I. sa odvolací súd stotožnil s bodom 58. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a v plnom rozsahu na toto poukázal. Dodal, že rodičovské práva a povinnosti ako komplex všetkých zložiek podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine patria obom rodičom od narodenia do plnoletosti dieťaťa s výnimkou prípadov uvedených v § 28 ods. 3. Totožne so súdom prvej inštancie aj odvolací súd dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by na strane otca boli dôvody pre obmedzenie výkonu tohto jeho rodičovského práva. Odvoláciu argumentáciu matky vo vzťahu k výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie považoval odvolací súd za nedôvodnú.

2.4. Matka odvolaním napadla aj výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie s tým, že výživné by malo byť podľa nej určené v rozsahu 20 - 30 % z deklarovaného príjmu otca (6.500 eur) poukazujúc na to, že takýto prístup by mal byť štandardným pri určovaní výživného voči maloletým deťom. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v bodoch 59. - 67. a v plnej miere na tieto poukázal. Vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletého skonštatoval, že matka v priebehu konania vyčíslila jeho výdavky v nadštandardnej výške v porovnaní s inými deťmi v rovnakom veku a na tom istom stupni vzdelávania, keď otec svoje vlastné výdavky v konaní vyčíslil na sumu 950 eur mesačne, pričom ide o dospelého človeka v produktívnom veku. Odvolací súd sa s odvolacou argumentáciou matky nestotožnil ani v tejto časti. V zhode s názorom súdu prvej inštancie aj odvolací súd bol názoru, že výživné vo výške 600 eur mesačne odráža vysoký príjem otca maloletého a zároveň primerane

zohľadňuje potreby maloletého a životnú úroveň, ktorú by v starostlivosti oboch rodičov mohol mať zabezpečenú. Táto výška podstatne prekračuje základnú spotrebnú zložku výživného a spĺňa aj funkciu zabezpečenia vyššieho štandardu v súlade so životnou úrovňou povinného rodiča. Odvolací súd doplnil, že vzhľadom na okolnosti prípadu by nebolo spravodlivé určovať výživné výlučne na základe príjmov otca, bez prihliadnutia na skutočnosť, že mu bolo fakticky odopreté spolupodieľať sa na osobnej výchove syna, keďže daná situácia nenastala jeho zavinením. Odvolací súd považoval priznanú výšku výživného za zákonnú, primeranú a v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a preto odvolanie matky v tejto časti nepovažoval za dôvodné.

2.5. Matka tiež v odvolaní namietala rozsah určenej časti výživného na tvorbu úspor, o ktorej súd prvej inštancie rozhodol výrokom III. napadnutého rozsudku. Odvolací súd považoval určenú výšku úspor za primeranú určenej výške spotrebného výživného.

2.6. Odvolací súd považoval rozsah výživného bez zložky výživného aj na tvorbu úspor za primeraný, spravodlivý a v súlade so zákonom a v nadväznosti na uvedené zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. (o výživnom na tvorbu úspor) a výroku V. (o dlžnom výživnom na tvorbu úspor) tak, že návrh matky na určenie tvorby úspor zamietol.

2.7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že odvolaniu otca je potrebné vyhovieť a rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku IV. o dlžnom výživnom zmenil tak, že dlžné výživné za obdobie od 01. mája 2022 do 31. októbra 2024 nevzniklo a z tohto dôvodu sa neurčuje. Mal za nesporné, že otec počas dotknutého obdobia plnil výživné dobrovoľne, riadne, včas a opakovane v sume určenej rozhodnutím súdu s poukazom na predbežnú vykonateľnosť výživného. Uplatňovanie nároku na dlžné výživné v situácii, keď otec preukázateľne a opakovane plnil nad rámec súdnej povinnosti, možno podľa odvolacieho súdu považovať za účelové a v rozpore s princípom spravodlivosti a dobrých mravov. Takýto prístup by viedol k narušeniu právnej istoty a faktickému zneváženiu rozhodnutí súdov o určení výživného.

2.8. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 v spojení s § 55 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Matka (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP.

3.1. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala deformáciu dôkazov a z nich vyplývajúcich zistení, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov v jej neprospech, ako v neprospech maloletého a to na úkor vyživovacej povinnosti, zachovaniu rovnakej životnej úrovne či určení výživného na tvorbu úspor pri nadštandardne zarábajúcom otcovi a uviedla, že závery nižších súdov považuje za svojvoľné a neudržateľné, čím poškodzujú maloletého. Zdôraznila, že je nelogické, neodôvodniteľné a neočakáateľné, aby akýkoľvek súd určil otcovi s príjmom cca 8.000 eur mesačne, neskôr cca 6.000 eur mesačne, platiť na maloleté dieťa na strednej škole výživné v sume 600 eur mesačne a vôbec neurčiť výživné na tvorbu úspor pri tak vysokom príjme otca. Dovolateľka uviedla, že odvolací súd na základe práce s nesprávnymi údajmi obral maloletého na výživnom minimálne o sumu 350 eur mesačne. Odvolací súd vôbec nezohľadnil náklady na voľnočasové aktivity (dovolenky, výlety, detské tábory, lyžiarske kurzy a pod.). Zároveň súd prvej inštancie nezohľadnil, že otec by mal na maloletého platiť výživné v rozsahu 20 - 30 % jeho čistého príjmu, čo aktuálne predstavuje sumu 1.300 eur až 1.950 eur. Postup odvolacieho súdu, ktorým zmenil výrok o určení výživného na tvorbu úspor v sume 100 eur mesačne a zamietol návrh matky na určenie výživného na tvorbu úspor, dovolateľka označila za prekvapivý.

3.2. Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka vzhľadla v spojitosti s výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie o zastupovaní a správe majetku maloletého, ktorý odvolací súd potvrdil ako vecne správny. Uvedené je podľa nej v rozpore s rozsudkom dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/41/2022, v ktorom išlo o podobný prípad ako v prejednávanej spore - jeden z rodičov žil v zahraničí a súd v otázke zastupovania a spravovania majetku maloletého dieťaťa rozhodol len v prospech jedného rodiča, nie oboch. Argumentácia odvolacieho súdu o obmedzení práv otca nemôže preto v žiadnom prípade obstať.

3.3. V spojitosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka sformulovala nasledovné otázky: 1) „Či určenie výživného na tvorbu úspor v zmysle ust. § 63 ods. 3 zákona o rodine je iba na úvahe súdu alebo ide o zákonnú povinnosť, ak je naplnený predpoklad, že rodič má priaznivé

majetkové (jeho majetkové pomery to dovoľujú)." 2) „Na aké okolnosti je potrebné brať zreteľ pri posúdení, či majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné na tvorbu úspor v zmysle ust. § 63 ods. 3 zákona o rodine?" 3) „Na aké okolnosti je potrebné prihliadať pri posúdení práva podieľať sa na životnej úrovni rodičov v zmysle ust. § 62 ods. 2 zákona o rodine?" Matka vyjadrila názor, že pri posúdení, či majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné na tvorbu úspor v zmysle § 63 ods. 3 Zákona o rodine, je potrebné prihliadať najmä na zistený príjem povinného rodiča a zistené vlastníctvo vecí a práv, či toto v súhrne je nadštandardné, resp. nadpriemerné. Namietala aj to, že v § 63 ods. 3 Zákona o rodine sa nenachádza žiadna možnosť úvahy súdu o tom, či určí alebo neurčí výživné na tvorbu úspor, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú a tiež, že predmetné ustanovenie neobsahuje slovo „spravidla" tak, ako tvrdí odvolací súd.

3.4. Dovolateľka v závere dovolania navrhla, aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu vo výrokoch I. až III. zrušil a v tejto časti vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu v podstatnom uviedol, že záver odvolacieho súdu o ponechaní práva zastupovať maloletého syna a spravovať jeho majetok obom rodičom, nie je v rozpore s rozhodnutím dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/41/2022, pretože toto vychádzalo z iných dôvodov, ako tomu bolo v prejednávanej veci. Dovolanie matky označil za nedôvodné, v dôsledku čoho dovolaciemu súdu navrhol, aby ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a tiež, aby dovolateľku zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd" alebo „najvyšší súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 prvá veta CSP) dovolací súd uvádza:

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva; o takýto prípad išlo aj v posudzovanej veci.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie matky, že v konaní došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

12. Dovolateľka vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v zásade vzhliadla v nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu. Namietala nedostatočné, vnútorne rozporné, a nepresvedčivé odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku a tiež deformáciu dôkazov a z nich vyplývajúcich zistení zo strany odvolacieho súdu. Odvolací súd sa podľa jej názoru nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnila v odvolaní.

13. Dovolací súd pripomína, že ak na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (tu porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie (pred nižšími súdmi) nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; tieto nedostatky však v prejednávanej veci neboli dovolacím súdom zistené.

14. Dovolateľka namietala, že argumentácia odvolacieho súdu vo vzťahu k zastupovaniu a správe majetku maloletého je všeobecná a v žiadnom prípade nemôže obstať. Dovolací súd v nadväznosti na danú námietku uvádza, že odvolací súd v bode 14. odôvodu svojho rozsudku uviedol, že sa plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že by na strane otca boli dané dôvody pre obmedzenie výkonu daného rodičovského práva v zmysle § 28 Zákona o rodine. Podľa odvolacieho súdu matka neuviedla ani v návrhu, ani v odvolaní žiadne podstatné dôvody, na základe ktorých by súd mal zasiahnuť do tohto rodičovského práva otca. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii matky odvolací súd konštatoval, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že matka maloletého dlhodobo a opakovane bránila styku otca s maloletým bez objektívne daných dôvodov. Odvolací súd prihliadol na preukázaný záujem otca o syna v priebehu konania, ktorý opakovane prejavoval snahu o kontakt s maloletým a jeho výchovu, no v dôsledku jednostranného konania matky mu tento kontakt nebol umožňovaný. Odvolací súd nezistil žiadne závažné skutočnosti, ospravedlňujúce konanie matky, na základe čoho toto správanie považoval za účelové a v konečnom dôsledku odporujúce najlepšiemu záujmu dieťaťa. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka dostala v tejto časti svojej odvolacej

argumentácie dostatočne vyčerpávajúcu a zreteľnú odpoveď.

14.1. Vo vzťahu k určenej výške výživného, v spojitosti s ktorou matka namietala (aj) v dovolaní nedostatočné odôvodnenie zo strany nižších súdov, považuje dovolací súd uviesť nasledovné. Odvolací súd sa touto odvolacou námietkou zaoberal v bodoch 15. až 22. odôvodnenia svojho rozsudku, v rámci ktorej sa podrobne zaoberal odôvodnenými potrebami maloletého v kontexte zistených skutkových okolností, vyplývajúc z vykonaného dokazovania a tiež otázkou práva maloletého na rovnakú životnú úroveň, akú má povinný rodič. Dovolaciemu súdu je zrejmé, na základe akých argumentov dospel odvolací súd k záveru, že súdom prvej inštancie priznaná výška výživného je zákonná, primeraná a v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. Aj v tejto časti sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie v bodoch 59. až 67. odôvodnenia jeho rozsudku, na ktoré v plnom rozsahu poukázal. Aj v súvislosti s touto odvolacou námietkou dovolací súd konštatuje, že v postupe odvolacieho súdu nevzhliadol porušenie práva na spravodlivý súdny proces v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

14.2. Dovolateľka namietala v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP aj to, že odvolací súd prekvapilo zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o určení výživného na tvorbu úspor v sume 100 eur mesačne a zamietol návrh matky na určenie výživného na tvorbu úspor. Predmetnú zmenu výrokov III. (o výživnom na tvorbu úspor) a V. (o dlžnom výživnom na tvorbu úspor) rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd odôvodnil v bode 25. odôvodnenia svojho rozsudku. V podstatnom tento záver dôvodil tým, že vzhľadom na predchádzajúce konanie matky vyhodnotil jej požiadavku ako účelovú a nesledujúcu skutočný záujem dieťaťa, ale skôr ekonomický tlak na otca. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie nepovažoval za nevyhnutné formálne určiť výživné aj na tvorbu úspor, keďže mal za to, že tento účel je v danom prípade reálne napĺňaný dobrovoľne a v dostatočnej miere zo strany povinného rodiča. Rozsah výživného bez zložky výživného aj na tvorbu úspor považoval odvolací súd za primeraný, spravodlivý a v súlade so zákonom.

14.3. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP) v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania oboch rodičov, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne (vo výrokoch I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie), k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov. Rovnako jasne a zrozumiteľne odvolací súd argumentoval v naznačenom bode 25. odôvodnenia svojho rozsudku aj svoje závery, ktoré ho viedli k zmene výrokov III. a V. rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ išlo o zmenu výroku IV. (o dlžnom výživnom) rozsudku súdu prvej inštancie, túto dovolateľka v dovolaní namietala len všeobecne a neurčito v zmysle, že výrok (popri ostatných) považuje za nezákonný a krajne alibistický. Nad rámec uvedeného dovolací súd dodáva, že aj s týmto sa odvolací súd vysporiadal dostatočným spôsobom v bode 26. odôvodnenia svojho rozsudku.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že: „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne zhodnotí skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí je aj najvyšší súd toho názoru, že nie je nutné, aby na každú námietku strany sporu bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti

odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

16. Najvyšší súd v súvislosti s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu záverom akcentuje, že dovolateľka v dovolaní iba opakuje svoju skoršiu odvolaciu argumentáciu bez toho, aby relevantne reagovala na konkrétne závery odvolacieho súdu. Dovolací súd ale nie je „tretou inštanciou“ a dovolanie nie je prostriedkom na všeobecné prehodnocovanie sporu, ale mimoriadnym opravným prostriedkom zameraným výlučne na preskúmavanie konkrétnych pochybení odvolacieho súdu, ktoré dovolateľ napadne. Dovolanie musí podľa Civilného sporového poriadku obsahovať jasné a konkrétne uvedenie toho, v čom spočíva nezákonnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Púha kópia odvolania tento atribút nespĺňa.

17. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou súdneho rozhodnutia najvyšší súd konštatuje, že o arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplyva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa riadil odvolací súd pri prijímaní svojich záverov. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv.

18. Na uvedenom základe dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

19. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

20. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

21. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnom posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a) až c) § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

22. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka poukázala na odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázky o zastupovaní a

správe majetku maloletého v zmysle. Záver nižších súdov v zmysle, že dané právo patrí obom rodičom dovolateľka označila za rozporný s rozhodnutím dovolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/41/2022, v ktorom išlo o podobný prípad ako v prejednávanej spore - jeden z rodičov žil v zahraničí a súd v otázke zastupovania a spravovania majetku maloletého dieťaťa rozhodol len v prospech jedného rodiča, nie oboch. Argumentácia odvolacieho súdu o obmedzení práv otca nie je podľa jej názoru preto spôsobilá obstať.

23. Predmetom posudzovania v označenej právnej veci sp. zn. 5Cdo/41/2022 bol okrem iného namietaný rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v súvislosti s výrokom odvolacieho súdu, ktorý v predmetnej právnej veci určil, že matka je oprávnená zastupovať a spravovať majetok maloletých v bežných veciach, pričom otec na takéto konanie oprávnený nie je. V tomto prípade vychádzali súdy nižších inštancií zo zistených skutkových záverov: „Otec vzhľadom na geografickú vzdialenosť a časový posun nemá možnosť byť fyzický prítomný alebo dosiahnuteľný pri zabezpečovaní vecí každodenných a bežných potrieb maloletých detí. Otec neuviedol, ako a kedy sa podieľa alebo chce podieľať na konaní a rozhodovaní v bežných veciach detí, čo sú činnosti obvykle vykonávané a spojené s prítomnosťou rodiča a detí v spoločnej domácnosti.", čo ale nie je daný skutkový prípad (otec maloletého Z. žije v Nemecku, nie v zámorí a v konaní aktívne prejavoval záujem podieľať sa na rozhodovaní v bežných veciach maloletého). Aj napriek tomu, že vo veci sp. zn. 5Cdo/41/2022 dovolací súd formuloval záver, že „ak súd v rozhodnutí o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva určí, že v bežných veciach bude maloleté dieťa zastupovať a jeho majetok bude spravovať ten z rodičov, ktorému maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti na čas po rozvode manželstva, nejde o obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv toho rodiča, ktorému maloleté dieťa do osobnej starostlivosti na čas po rozvode manželstva zverené nie je", dovolací súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu sa týkalo iných skutkových okolností, než okolností v prejednávanej veci (sumarizovaných opakovane v bodoch 1.2., 2.3., 17. tohto rozhodnutia dovolacieho súdu). Dovolací súd na tomto opätovne mieste zdôrazňuje, že skutkovými súdmi sú súdy prvej a druhej inštancie, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

24. Matka prípustnosť dovolania vyvodzovala aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. V dovolaní formulovala tri otázky v znení: 1) „Či určenie výživného na tvorbu úspor v zmysle ust. § 63 ods. 3 zákona o rodine je iba na úvahe súdu alebo ide o zákonnú povinnosť, ak je naplnený predpoklad, že rodič má priaznivé majetkové (jeho majetkové pomery to dovoľujú).", 2) „Na aké okolnosti je potrebné brať zreteľ pri posúdení, či majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné na tvorbu úspor v zmysle ust. § 63 ods. 3 zákona o rodine?", 3) „Na aké okolnosti je potrebné prihliadať pri posúdení práva podieľať sa na životnej úrovni rodičov v zmysle ust. § 62 ods. 2 zákona o rodine?". Uviedla, že pri posúdení, či majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné na tvorbu úspor v zmysle § 63 ods. 3 Zákona o rodine, je potrebné prihliadať najmä na zistený príjem povinného rodiča a zistené vlastníctvo vecí a práv, či toto v súhrne je nadštandardné, resp. nadpriemerné. Namietala aj to, že v § 63 ods. 3 Zákona o rodine sa abscentuje možnosť úvahy súdu o tom, či určí alebo neurčí výživné na tvorbu úspor, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú a tiež, že predmetné ustanovenie neobsahuje slovo „spravidla" tak, ako tvrdí odvolací súd.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu

odvolacieho súdu k právnomu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

25.1. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako dovolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

25.2. Prípadná právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

26. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil dovolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a) dovolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b) (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018).

27. Podľa dovolacieho súdu otázky nastolené dovolateľkou nemožno považovať za vymedzené zákonom predpokladaným spôsobom, keďže ani jedna z formulovaných otázok nespĺňa charakteristické znaky právnej otázky, výlučne na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. V prejednávanej veci stálo rozhodnutie na záveroch, (i) že v konaní nebolo preukázané, že by na strane otca existovali dôvody pre obmedzenie výkonu jeho rodičovských práv; (ii) priznaná výška výživného je zákonná, primeraná a v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a tiež, (iii) že rozsah výživného bez zložky výživného aj na tvorbu úspor je primeraný, spravodlivý a v súlade so zákonom.

28. Dovolací súd po preskúmaní prejednávanej veci dospel k záveru, že ani jedna z formulovaných právnych otázok v dovolaní nespĺňa atribút podstatnej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a teda nie sú spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP a posledné dve otázky sú navyše otázkami skutkovými, ktoré sú v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri ich riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, či a aké skutočnosti (ne)nastali a pod.. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

29. V danom prípade dovolateľka napadá správnosť skutkového záveru súdov (premisy) o tom, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky na určenie výživného na tvorbu úspor v zmysle ust. § 63 ods. 3 zákona o rodine a žiada dovolací súd, aby určil aké okolnosti je potrebné brať zreteľ pri posúdení, či majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú určiť výživné na ich tvorbu a aké okolnosti je potrebné prihliadať pri posúdení práva podieľať sa na životnej úrovni rodičov v zmysle ust. § 62 ods. 2 zákona o rodine, ktoré okolnosti majú ale skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z

hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

30. Naviac vzhľadom na charakter ust. § 62 ods. 2 a § 63 ods. 3 zákona o rodine, ktoré ustanovenia zákona patria k právnym normám s neurčitou, abstraktnou hypotézou, je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Otázka (ne)možnosti priznania žiadaného výživného a výživného na tvorbu úspor, je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Pokiaľ je účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo širších hľadísk tiež to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom stanovených východísk postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (sp. zn. 3Cdo/226/2017).

31. Z uvedeného je zjavné, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, keďže obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, pričiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

32. Na uvedenom základe preto dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Ak dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, dovolanie nie je prípustné z dôvodu, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nebol zistený. Dovolanie v časti založenej na dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predstavuje dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie i v tejto časti odmietol § 447 písm. f) CSP.

33. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.